

ДОКЛАД
НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ
ЗА ПРОВЕРКИТЕ В ЗАТВОРА В гр. ВРАЦА; АРЕСТ – гр. ВРАЦА;
ОБЩЕЖИТИЕ ОТ ОТКРИТ ТИП „КЕРАМИЧНА ФАБРИКА“;
ПОПРАВИТЕЛЕН ДОМ ЗА НЕПЪЛНОЛЕТНИ; АРЕСТ – гр. МОНТАНА И
АРЕСТ – гр. ВИДИН.

Съгласно Заповед № РД-08-13 от 07.03.2019 г. на омбудсмана на Република България, екип в състав: Димитър Бонгалов; Христо Атанасов; д-р Мариана Патрикова и Силвия Славева извърши проверка в периода 11.05-15.03.2017 г. в затвора в гр. Враца и общежитията към него; арестите в гр. Враца, гр. Монтана и гр. Видин.

Съгласно чл. 28в от Закона за омбудсмана екипът действа като Национален превантивен механизъм (НПМ) с правомощията на омбудсмана по чл. 28а от този закон. Докладът е публичен, съобразно чл. 4, ал. 3 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Екипът благодари за оказаното съдействие от страна на администрацията в проверяваните обекти.

ОБЩИ БЕЛЕЖКИ

Последното посещение на НПМ е било през 2017 г. Направените препоръки тогава са както следва:

До министъра на правосъдието:

Да извърши преценка и да внесе изменения и допълнения на Постановление № 181 от 20 юли 2009 г. за определяне на стратегическите обекти и дейности от значение за националната сигурност.

Да осъществи контрол върху бездействие на главния директор във връзка с наличие на мотивиран отказ или ефективни мерки относно незабавно преустановяване на употребата на помощни средства /белезници/, указано в инструкциите на постове във външни лечебни заведения.

Да извърши преценка относно законосъобразност на инструкции на външни постове с института на „неизбежната отбрана“.

Да извърши обсъждане с медицински лица от системата на ГДИН относно намиране на баланс между изискванията за опазване на лекарска тайна и сигурността на лекарския персонал, като се предложи изчерпателно изброяване на случаите на нарушаване на тази тайна.

Направена е изрична препоръка по чл. 46 от ЗИНЗС за незабавно закриване или преместване на общежитието „Керамична фабрика“, по предложение на НПМ, както следва: Предлага на омбудсмана на Република България да използва правомощията си по чл. 46 от ЗИНЗС и да препоръча незабавно затваряне или преместване на общежитието „Керамична фабрика“ към затвора в гр. Враца.

Нямаме отговор от Министерството на правосъдието по така направените препоръки. Няма данни препоръка за закриване или преместване на общежитието да е внесена в Министерския съвет, нито да има такова решение не само в законоустановения тримесечен срок, но в продължение на две години. НПМ акцентира, че през 2017 г. относно закриване или преместване на това общежитие бе използван термина „незабавно“.

Служебно ни е известно, че са изменени инструкциите на външните постове, като е отчетен институтът на „неизбежната отбрана“. По останалите препоръки нямаме данни за тяхното отхвърляне или приемане.

НПМ намира за необходимо да повтори тези препоръки към министъра на правосъдието и изразява надежда, че ще бъде уведомен от министъра на правосъдието през настоящата година по така направените препоръки от 2017 г.

До Главния директор на ГДИН:

Да обърне внимание при подготовка на персоналия състав и назначаване на комисия по чл. 45 от ЗИНЗС да се включва изрично спазване на стандарта относно изискванията за осветеност и проветряване на места за лишаване от свобода.

Да извърши проверка относно причини и условия за неспазване изискванията на чл. 52, т. 2 от ППЗИНЗС в общежития от открит тип.

Да обърне внимание на ръководителите на места за лишаване от свобода, че могат да извършват проверки само през деня съобразно чл. 84, ал. 2, т. 2 от ЗИНЗС.

Да извърши преценка относно необходимостта от управление от страна на ГДИН на ВЖК до гр. Враца и ако е ненужен да вземе мерки относно прехвърляне на управление или собствеността.

Да извърши преценка относно спазването на чл. 187, ал. 5 от Закона за Министерството на вътрешните работи.

Да извърши необходимите действия за преместване на ареста в гр. Монтана в гр. Бойчиновци или да планира необходими строителни дейности относно привеждане на ареста в съответствие с необходимите нормативни изисквания.

Получено е писмо с рег. № 10798 от 09.11.2017 г. на ГДИН, който е публичен и е на страницата на НПМ към доклада. Първите три препоръки не са изпълнени, но не са и приети, като ГДИН предоставя мотиви. В този отговор се застъпва позиция за законосъобразно ползване на белезници в зависимост от „категорията на лишените от свобода, остатък от наложено наказание, цялостно поведение, извършени преди това нарушения, място в МБАЛ и здравословно състояние“. НПМ предостави доклад, от който е видно, че през настоящата година в периода 11.02.2019 г. до 16.02.2019 г. непълнолетно лице е било фиксирано с белезници на крака за леглото.

Предприети са действия по ремонт на клубовете и други.

До началника на затвора в гр. Враца:

Да вземе мерки, включително с полагане на доброволен труд, а при необходимост и да внесе в УС на Държавно предприятие „Фонд затворно дело“ (ДПФЗД) докладна за финансиране с необходими материали относно необходим ремонт и обзавеждане на така наречените „клубове“, съответно да извърши и преценка относно оборудването им.

Да съобрази начина на хранене със изискванията на Наредба № 37 от 21 юли 2009 г.

Втората препоръка не е изпълнена и не са предоставени мотиви относно нейното неприемане.

До началника на общежитие от открит тип „Керамична фабрика“:

Да спазва изискванията на чл. 52, т. 2 от ППЗИНЗС.

Да преустанови употреба на проверка с дрегер на всички лишени от свобода без оценка на риска или ако прилага тази практика да вземе мерки да обезпечи дейността с необходимите консумативи и съответна периодична проверка на уреда.

1. ЗАТВОР – гр. ВРАЦА; АРЕСТ – гр. ВРАЦА; АРЕСТ – гр. МОНТАНА И ПОПРАВИТЕЛЕН ДОМ ЗА НЕПЪЛНОЛЕТНИ

Извършена е значителна по обем работа за преместване на арестите от Враца и Монтана и общежитието за непълнолетни в гр. Бойчиновци на територията на затвора. В гореуказания отговор на ГДИН НПМ е уведомен, че е приета препоръката за преместване на арест – Монтана на територията на общежитието в Бойчиновци. Арестът е преместен в гр. Враца и е разположен на най-горния етаж на училището. Битовите условия за отлични, като единствената забележка, която може да се направи е неговата недостъпност за лица с увреждания. Няма съществена промяна по констатациите ни относно ареста във Враца. В деня на посещението в ареста имаше 26 задържани лица. Ареста разполага с 31 легла. Имало е пикови натоварвания до 38 лица. ГДИН в своя отговор установява съответствие на изкуствено осветление съобразно чл. 45, ал. 1 от Наредба № 49 за изкуствено осветление на сградите. Забележката относно установен ограничен достъп до дневна светлина в този арест остава. Няма разумно техническо решение поради очевидно неправилно задание за ремонт на този арест, дължащо се на вероятно неспазване на изискванията на чл. 45 от ЗИНЗС или некомпетентен състав на тази комисия. Единствената възможност е намаляване ползването на този арест и за това следва да се разгледат законови изменения, които да дават възможност на администрацията на затвора да премества по свое усмотрение от арест в арест или направо в коридор за обвиняеми и подсъдими. По същество режимът в тези два ареста, а и по принцип в арестите, може да се приравни към специален режим в зоните за повишена сигурност. Налице е заключване на задържаните лица в стаите и извеждане около 1 час на разходка на открито. При преместването им в затвора режимът им би могъл да се приравни към специален или общ. Тоест, тези лица са на коридорно заключване през деня. Техните помещения се заключват само през нощта. Те имат възможност да полагат труд или да продължат образованието си.

Такава изолация в арестите на всички задържани лица в арестите е явно неоправдана. Съществуващата възможност по чл. 256, ал. 3 от ЗИНЗС да се ограничат свижданията, телефонните разговори и кореспонденцията на обвиняемите и подсъдимите с определени лица може да се разшири и до ограничаване на контакти с други лица, като например съпроцесници. В този случай нивото на изолация би било оправдано с оглед разкриване на обективната истина. Прилагане на изолация спрямо лица, невинни до доказване на противното, с режим приравнен към лица с доживотни присъди е явно неоправдан и следва в последващи изменения на закона да отпадне.

Общият капацитет на арестите в затвора е 60 места, а на коридора за обвиняеми и подсъдими е за 34 лица.

На 11.03.2019 г в корпуса на затвора бяха настанени 263 лица, като от тях 21 обвиняеми и подсъдими. Капацитетът на затвора при спазване на стандарта от 4 кв. м. е 336 лица. Ведно с места за настаняване в зоната за повишена сигурност, стационар и приемно отделение капацитетът е 370 места. НПМ с удовлетворение отбелязва, че за първи път установява липса на пренаселеност в този затвор. Тази констатация е не само за затвора в цялост, но липсва и инцидентна частична пренаселеност. Администрацията на затвора има данни относно налични квадратни метри за всяко едно от помещенията

и явно стриктно спазва законовите изисквания за полагаема жилищна площ на всяко едно от задържаните лица. Решаването на този въпрос чрез създаване на общежитие от закрит тип в Бойчиновци дава видим ефект относно намаляване на напрежението между затворниците и видимо по-благоприятни условия на труд за социалните работници и надзорния състав.

Поправителният дом за непълнолетни е открит през 2018 г. в ремонтирана сграда. Новоремонтирана е и сградата на училището, разположена в същия двор, ведно с място за разходки и спорт на открито. Намерението на ръководството на затвора е да използва съществуващ сграден фонд за направа на закрита зала за спорт. НПМ поддържа тази инициатива и прави препоръка за нейното изпълнение съобразно изискванията на чл. 151, ал. 3 от ППЗИНЗС.

През 2017 г. отбелязахме, че начинът на хранене по три пъти на ден не съответства на Наредба № 37 от 21 юли 2009 г. за здравословно хранене на учениците. /приложение № 2 към чл. 9, ал. 2/. Веднъж седмично се предлагат плодове /приложение № 3 към чл. 10, ал. 5/.

НПМ препоръчва въвеждане на 4- или 5-кратен режим на разпределение на енергийното съдържание на храната за отделните хранителни приеми при целодневно хранене на непълнолетните. За целта, ако е необходимо, НПМ препоръчва повишаване на разходните норми за хранене в този дом спрямо другите места за лишаване от свобода.

В отчетния доклад на затвора за 2018 г. е отбелязано, че към 31.12.2018 г. в Поправителен дом за непълнолетни младежи – затвор Враца са настанени 23 лишени от свобода. Лишените от свобода се разпределят по правен статус както следва:

Обвиняеми – 7 л.св.;

Подсъдими – 3 л.св.;

Осъдени – 13 л.св.

По предоставена справка към деня на посещението от осъдените 9 изтърпяват наказанието си в условията на „Открит тип“, а 4 изтърпяват наказанието си в условията на „Закрит тип“. В деня на посещението е имало 5 обвиняеми; 5 подсъдими и 11 осъдени, от които закрит тип 2 и открит тип 9 лица. Такова деление на открит и закрит тип не води в промяна на статута на задържаните лица. Вероятно основание за такова деление може да се намери в чл. 195 от ППЗИНЗС и чл. 196 от ЗИНЗС.

Този правилник не прави съществена разлика в режима на непълнолетните, като единствената разлика между „строг“ и „общ“ режим от една страна и „лек“ режим е придвижването на територията на дома с или без придружител. Спалните помещения, независимо от режима, се заключават през нощта. Архитектурата на сградата води до апартаментно, а не коридорно заключване. Тоест, тези 23 лица са обособени на няколко малки групи, съобразно възможностите на сградния фонд.

Навършилите пълнолетие лица изтърпяват наказанието си в общежитие от открит тип, а тези на строг режим или с остатък 5 години в закрит тип, съобразно изискванията на чл. 194 от ЗИНЗС. Това води до парадокс навършилият пълнолетие и изтърпяващ наказанието в открит тип с определен общ режим ще се движи без придружител на територията на общежитието, а ненавършилия пълнолетие с общ режим ще се движи с придружител на територията на поправителния дом. Причина за парадокса е и в понятието „общ режим“, който има едно съдържание в закрит тип и друго съдържание в открития тип от местата за лишаване от свобода, тоест коридорно заключване през деня в закрития тип и свободно движение на територията на общежитието в открит тип. В случая понятието „общ режим“ за непълнолетния явно е приравнен към общ режим за пълнолетен в закрит тип.

НПМ отбелязва, че при последващи изменения на ППЗИНС е наложителна обществена дискусия по този проблем с оглед евентуално приравняване на този режим към открития тип, тоест свободно придвижване на територията на поправителния дом без придружител за непълнолетни с лек и общ режим. До тогава НПМ препоръчва на началника на затвора в гр. Враца, съобразно чл. 190, ал. 2 от ЗИНЗС, да увеличи престоя на открито над минималните два часа през летния сезон, като се оборудват подходящи пейки и навеси за занимания на открито.

2. ОБЩЕЖИТИЕ ОТ ОТКРИТ ТИП „КЕРАМИЧНА ФАБРИКА“

Отново, както и през 2017 г. напомниме, че през 2012 г. НПМ посочва, че собствеността на общежитието е частна: *„Министерство на правосъдието няма правно основание да извършва бюджетни разходи в тази собственост, поради което базата е оставена без поддръжка за период от над 20 години. Тя представлява две постройки на по два етажа, с външни коридори и стълбища. Ползва се обща баня и тоалетна, които са без отопление през зимата и в крайно лошо състояние. Лишените от свобода предпочитат да ползват през лятото дворната чешма за сутрешен тоалет“.* *„Лишените от свобода са поставени в изключително неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието, които могат да причинят увреждане на здравето. Затова екипът на НПМ приема, че общежитието трябва да бъде закрито или преместено.“*

Във връзка с констатирано дългогодишно бездействие от страна на Министерството на правосъдието бе обнародвано на страницата на омбудсмана и публично изявление от 12 май 2017 г.:

„Незабавното закриване на общежитието „Керамична фабрика“ към Врачанския затвор е основната препоръка след проверка на заместник-омбудсмана Диана Ковачева и експерти от Националния превантивен механизъм (НПМ), (б.р. специализираната дирекция към институцията, която осъществява наблюдение в местата за задържане и лишаване от свобода).

При проверката бяха установени изключително лоши битови условия в общежитието от открит тип – падаща мазилка от стените и таваните в помещенията за спане, висящи и небезопасни контакти и кабели, процепи в покрива, от които при лошо време капе вода и са причина за къси съединения в ел. инсталацията, обща тоалетна и баня, които са почти невъзможни за ползване и др.

Затворниците се оплакаха, че след заключването им през нощта нямат възможност да ходят до тоалетна и им се налага на всички да уринират в кофи, по една в стая.“

Имаме вече редица осъдителни решения от Административен съд – Враца. Така например в съдебно решение 05.07.2013 г. съдът указва, че *„По делото е приет като доказателство Доклад за посещението на Националния превантивен механизъм в Затворническото общежитие в * през 2012 г., констатациите в който също потвърждават изнесените от свидетелите факти за крайно лоши битови условия в общежитието и в който доклад е направено предложение същото да бъде закрито, тъй като не способства за осъществяване на поправителното въздействие на пребиваващите в него осъдени на лишаване от свобода.“*

Съдебната практика на този съд е непротиворечива. Така например в решение на административния съд в гр. Враца от 21.05.2018 г.се указва:

„Изтъкнатите аргументи налагат извода, че искът с правно основание чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС се явява доказан на част от посочените в исковата молба основания. За да приеме за доказани посочените по-горе факти, съдът се основава не само на

показанията на разпитаните свидетели, които кредитира, тъй като са в съответствие с писмените доказателства, но и на установеното в публикувания Доклад на Националния превантивен механизъм към Омбудсмана на РБ за проверките в Общежитие от открит тип „Керамична фабрика“ към Затвора *** за 2017 г. В Доклада се подчертава, че „това общежитие от открит тип е с най-лоши условия в Република България, въпреки изразените добри намерения от 2009 г. насам за подобряването им. Те може да бъдат оценени само като нечовешки и унижителни, независимо, че общежитието е от открит тип, същото не подлежи на реконструкция, поради което се поддържа неизпълнената препоръка от 2012 г. за преместване или закриването му“.

Обективността налага да се укаже и противно решение, като например на решение 1362 от 01.02.2017 г. по адм. д. № 51/2016 г., III отд. на ВАС, с което е отменено решение на Административен съд – Враца, като съдът е приел, че: „Само фактът, че през периода от денонощието от 21,00 часа до 6,00 часа ищецът е бил принуден да ползва кофа за естествените си нужди, не е достатъчен, за да убеди съда, че това е предизвикало негативни изживявания в него. Установява се, както от свидетелските показания на св. Тошев, така и от справката от 20.03.14 г., изготвена от Н. К., представена от ответника – ГДИН, че тези санитарни кофи, ползвани през нощта са отделени от спалните помещения и се намират в специални пригодени за целта помещения. Не е доказано по делото, че санитарните кофи са ползвани пред очите на останалите лишени от свобода в килията. Заклучването на спалните помещения през нощта може обосновано да се оправдае със съображения за сигурност.“

Няма друго помещение в спалните помещения, в които да са разположени кофи за ползване вместо санитарен възел. Само по себе си липсата на достъп до санитарен възел или течаща вода се приема като форма на изтезание, нехуманно или нечовешко отнасяне. Ползването на тези кофи пред други обитатели е само утежняваща форма на това изтезание. Независимо че това съдебно решение е задължително и за Националния превантивен механизъм, не може да не се отбележи, че в случая липсва ефективна съдебна защита срещу изтезание. Това не дава основание да се търси противоречива практика, поради обстоятелството, че това решение е прецедент, но като цяло практиката на съда е непротиворечива относно наличие на лоши условия в това общежитие, постановяване и потвърждаване на осъдителни решения за ГДИН.

Добре известно е, че държавата не е собственик на това общежитие от открит тип. Още с Решение № 767 от 08.12.2008 г. на Министерския съвет се предвиждаше проблемът с това общежитие да бъде решен до 31.07.2010 г.

Администрацията на затвора разчита на ремонт на бившата сграда на Агенцията по стандартизация и метрология с финансиране от Норвежкия финансов механизъм. В предварително дефинирания проект това е залегнало като дейност 4 с капацитет за 300 лишени от свобода. Времевия график допуска въвеждане в експлоатация за 25 месеца, като за строителни работи са предвидени от втория до 24 месец. Тоест, ако приемем, че строителните дейности започнат през настоящата година, то към края на 2021 г. общежитието може да влезе в експлоатация.

НПМ отново подчертава, че това общежитие от открит тип е с най-лоши условия в Република България, въпреки изразените добри намерения от 2009 г. насам за подобряване на условията. Те може да бъдат оценени само като нечовешки и унижителни, независимо че общежитието е от открит тип. Общежитието не подлежи на реконструкция и не е държавна собственост. Налице е 10-годишно бездействие, като намеренията на ръководството на местата за лишаване от свобода е да го продължи с минимум 2 години.

НПМ отчита лоши хигиенно-битови условия в това общежитие и препоръчва на основание чл. 46 от ЗИНЗС неговото незабавно затваряне и преместване на територията на общежитието в Бойчиновци. До изграждане на ново общежитие във Враца НПМ приема, че съществуващата база на „Керамична фабрика“ би могла да бъде ползвана само по реда на чл. 76, ал. 2 от ЗИНЗС, тоест за ношуване на работен обект извън общежитието. На основание чл. 28а, ал. 2, т. 6 от Закона за омбудсмана, НПМ се надява да получи информация от министъра на правосъдието за предприетите мерки съобразно чл. 46, ал. 2 от ЗИНЗС.

За съжаление няма напредък по констатацията ни през 2017 г. относно извършвани обиски на спални помещения за наличие на неразрешени вещи през нощта в нарушение на чл. 84, ал. 2, т. 2 от ЗИНЗС. В отговора си ГДИН се позовава на чл. 86, ал. 2 от ППЗИНЗС, допускащ обиски по всяко време на денонощието. Изпълняващият ВПД главен директор на ГДИН в тази връзка отбелязва, че „действително има колизия между чл. 84, ал. 2, т. 2 и чл. 93, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС, но тези действия на служителите от НОС са единични случаи и то при действително възникнала необходимост“.

НПМ отчита разпоредбата на чл. 15, ал. 3 от Закона за нормативните актове, а именно, че ако правилник противоречи на нормативен акт от по-висока степен се прилага по-високият по степен акт. Ето защо препоръчва отново преустановяване на тази практика дори и в редки случаи и въпреки възникналата необходимост и препоръчва на министъра на правосъдието привеждане в съответствие на чл. 86, ал. 2 от ППЗИНЗС с изискванията на чл. 84, ал. 2, т. 2 от ЗИНЗС.

Всеки обиск извършен през нощта ще се разглежда и за в бъдеще от НПМ като нарушение на чл. 84, ал. 2, т. 4 от ЗИНЗС.

3. ОБЩЕЖИТИЕ ОТ ЗАКРИТ ТИП „БОЙЧИНОВЦИ“

През 2018 г. на територията на стария Поправителен дом в гр. Бойчиновци е разкрито ЗОЗТ „Бойчиновци“. В деня на посещениято се ползваше вторият етаж на сградата. Бяха настанени 53 лица. Има и 5 лица от открит тип в обслужващия персонал. Липсва пренаселеност и битовите условия са добри. Територията и сградният фонд дават възможност за развитие на това общежитие. Поставените проблеми от лишените от свобода са свързани с редовността на доставките в лавката и липсата на възможност за полагане на труд. Има негоден сграден фонд, като евентуалното му събаряне би дало възможност за полагане на доброволен труд. НПМ намира, че ДПФЗД следва да прояви необходимата стопанска инициатива за развитие на трудови дейности в това общежитие и препоръчва на изпълнителния директор на това държавно предприятие да набележи мерки в тази област след консултация с ръководството на затвора и общежитието.

4. АРЕСТ – гр. ВИДИН

Последното посещение на НПМ в този арест е било през 2012 г. Тогава са направени следните констатации и препоръки:

„В помещенията няма отопление и санитарни възли. Арестът може би е единственият в страната, в който по осевата линия на коридора от едната страна са помещенията за задържаните лица, а от другата служебните помещения. Извършено е проектиране за реконструкция на ареста.

С писмо от 28.05.2008 г. община Видин се е обърнала към министъра на регионалното развитие, министъра на правосъдието и министъра на вътрешните

работи със запитване коя институция трябва да издаде разрешението за преустройство, поради липса на акт за държавна собственост за сградата и от кого да се иска съгласие при несъгласие между страните. При прехвърлянето на арестите от Националната следствена служба към Министерството на правосъдието са съставени разделителни протоколи на основание § 74 от Преходните разпоредби на Закона за съдебната власт, но по отношение на сградите на МВР липсват актове за собственост. Поради тази причина и отпаднала нужда през 2006 г., с решение на МС сградите са върнати от МП на МВР, без необходимите актове и скици.

В конкретния случай за този арест, когато е имало предвидени бюджетни средства за реконструкция, е липсвало съгласие от страна на МВР. При последващо съгласие от МВР не е имало предвидени бюджетни средства в МП. Очевидно е, че този проблем е в състояние да провали не само тази мярка в Инвестиционната програма, но и всяка друга, при която арест на Министерството на правосъдието се намира в сграда на МВР.

През 2006 г. за нуждите на ареста са предоставени два етажа от сграда на регионалния граничен сектор в гр. Видин. НППМ извърши оглед на предоставената сграда, представляваща две долепени една до друга постройки на 5 етажа, с отделни входи, ползвани за общежития. Поради теч на покрива помещенията се рушат, като пада и външната мазилка. На място бяхме уведомени за компрометиране на сградите, включително и за потъване. Не установихме налична документация за извършвана експертна оценка относно състоянието на сградата.

Съвместно с началника на ареста, екипът на НППМ разгледа материалната база на бившия медицински център, представляваща сграда на два етажа със застроена площ от 233 кв. м. Тя би могла да удовлетвори административните нужди на ареста в гр. Видин, но е необходима компетентната преценка на администрацията на Министерството на правосъдието.

В програмата на правителството за ареста в гр. Видин е предвидено преустройство и реконструкция на ареста със срок: 30.04.2009 г., стойност: 250 000 лв., източник на финансиране: бюджет 2009 г.; преустройство и реконструкция на ареста – II-ри етап – преходен обект, със срок: 30.11.2010 г., стойност: 800 000 лв., източник на финансиране: бюджет 2010 г.

Ако тези средства са планирани за съществуващия арест в сградата на РУП, становището на НППМ е, че трябва министърът на правосъдието да назначи комисия по чл. 45 от ЗИНЗС, с цел извършване на оценка на фактическите и икономическите условия за преместване или реконструкция на ареста.

Въпросната програма на правителството е била отразена в решение 767 от 08.12.2008 г. на Министерския съвет. Няма промяна във фактическата обстановка в ареста. Правилно ГДИН дава официален капацитет на този арест при спазване на въпросните 4 кв. метра за 23 лица. Фактически в ареста се поддържат 31 легла. Това се налага за поддържане на леглови фонд при пикови натоварвания, като например през м. август 2018 г. е имало 38 лица. Поради местоположението на ареста е имало задържани и много чужди граждани, като максималният брой е бил 14. В момента на посещението бяха настанени 26 лица, тоест имаше пренаселеност.

Не е отбелязана липсата на място за разходка, но цялостната ни оценка е, че арестът на това място не би могъл да се развива, за да отговори на нужните стандарти. НППМ препоръчва преместване на ареста на територията на гр. Видин.

Въздържаме се от ползване на правомощията по чл. 46 от ЗИНЗС поради необходимост за изработване на цялостна визия за развитието на арестите в Република България. Необходимо е да се отбележи значителният прогрес в подобряването на битовите условия в местата за лишаване от свобода от закрит тип. Независимо от

значителния прогрес и в развитието на арестите, все пак отчитаме тревожно изоставане. Винаги ГДИН се оправдава с липса на капиталови разходи, за да може да отговори на изискванията. Липсата на финансови средства не е обстоятелство, което освобождава нарушителя от административнонаказателна отговорност и не е оправдание за нарушаване на основни права на човека.

Ето защо НПМ препоръчва на главния директор на ГДИН да подготви програма за развитие на арестите, която отново да предостави на министъра на правосъдието за внасяне в Министерския съвет с цел за бюджетно прогнозиране при подготовката на проекта за държавния бюджет в следващите години.

5. МЕДИЦИНСКО ОБСЛУЖВАНЕ

Медицинският център /МЦ/ на затвора в гр. Враца обслужва затвора във Враца, ЗО „Бойчиновци“, ЗО „Керамична фабрика“, Поправителния дом за непълнолетни деца във Враца и задържаните в ареста – Враца.

Щатът на МЦ е от 3 бр. медицински сестри и една длъжността за лекар – директор на центъра. Длъжността директор на МЦ е вакантна, трите сестрински длъжности са заети, като на една е назначен лекар (пенсионер) за кабинета на ЗО „Бойчиновци“. Началникът на затвора е възложил на една от медицинските сестри да отговаря за МЦ. НПМ намира тази практика за неправилна. Има напрежение в дейността на медицинския център. По граждански договор в центъра работи лекар на 4 часа. За л. св. в затвора във Враца и ЗО „Керамична фабрика“ има определен общопрактикуващ лекар от РЗОК – Враца. За л. св. от ЗО „Бойчиновци“ има определен общопрактикуващ лекар РЗОК – Монтана. В стоматологичния кабинет на затвора работи лекар по дентална медицина по договор с НЗОК и обслужва всички л. св.

От проведените интервюта се констатира закъснение в представяне на ТЕЛК при 2 л. св., преместени от затвора във Враца в ЗО „Бойчиновци“. Това се дължи на неразбирателство между медицинските специалисти къде да бъдат освидетелствани л. св. от ЗО „Бойчиновци“ – от ТЕЛК – Враца или от ТЕЛК – Монтана. Друг л. св. съобщи, че чака за очен лекар три месеца, което не се потвърди от проверката. При л. св. с хронично белодробно заболяване се установи, че не е представил на медицинските специалисти епикризите за установена Бронхиална астма, а настоява за ТЕЛК. Л. св. с 92% трайно намалена работоспособност работи като хигиенист със силни болки в краката. Констатира се, че л. св. е лежал в СБАЛЛС – София и поради несъгласие с начина на конвоиране е отказал да бъде изведен за консултации при кардиолог и съдов хирург. Работна диагноза е: Ишемия на долни кайници клаудикацио интермитанс на 100 м. На л. св. е разяснен редът за извеждане на лечение във външно лечебно заведение и предложенията на НПМ за спазване правата л. св.

НПМ препоръчва откриване на процедура за назначаване директор на Медицинския център.

НАЦИОНАЛНИЯТ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ПРЕПОРЪЧВА:

До министъра на правосъдието:

Повтаря част от препоръките от 2017г. както следва:

Да извърши преценка и да внесе изменения и допълнения на Постановление № 181 от 20 юли 2009 г. за определяне на стратегическите обекти и дейности от значение за националната сигурност.

Да осъществи контрол върху бездействие на главния директор във връзка с наличие на мотивиран отказ или ефективни мерки относно незабавно преустановяване употребата на помощни средства /белезници/, указано в инструкциите на постове във външни лечебни.

Да внесе в Министерския съвет съобразно чл. 46, ал. 2 от ЗИНЗС препоръката на омбудсмана за **незабавно** закриване на общежитие от открит тип „Керамична фабрика“, поради налични лоши санитарно-хигиенни условия.

И прави следните нови препоръки:

Да приведе в съответствие на чл. 86, ал. 2 от ППЗИНЗС с изискванията на чл. 84, ал. 2, т. 2 от ЗИНЗС.

До главния директор на ГДИН:

Повтаря стара препоръка:

Да обърне внимание на ръководителите на места за лишаване от свобода, че могат да извършват проверки само през деня съобразно чл. 84, ал. 2, т. 2 от ЗИНЗС.

И прави следните нови препоръки:

Да вземе мерки относно бюджетно осигуряване за изграждане на спортен център в поправителния дом във Враца и оборудване на мястото за открито, съобразно изискванията на чл. 151, ал. 3 от ППЗИНЗС, включително ако намери за необходимо да внесе предложение в Управителния съвет на Държавно предприятие „Фонд затворно дело“ за осигуряване на необходимите финансови средства.

Да обезпечи финансово въвеждане на 4- или 5-кратен режим на разпределение на енергийното съдържание на храната за отделните хранителни приеми при целодневно хранене на непълнолетните. За целта, ако е необходимо, да предвиди повишаване на разходните норми за хранене в този дом спрямо другите места за лишаване от свобода.

Да подготви програма за развитие на арестите, която отново да предостави на министъра на правосъдието за внасяне в министерския съвет с цел за бюджетно прогнозиране при подготовката на проекта за държавния бюджет в следващите години.

Да открие процедура за назначаване на директор на Медицинския център към затвора във Враца.

До началника на затвора в гр. Враца:

Повтаря препоръката си от 2017 г. да приведе в изпълнение изискванията на Наредба № 37 от 21 юли 2009 г. относно храненето на непълнолетните.

Съобразно чл. 190, ал. 2 от ЗИНЗС да увеличи престоя на открито над минималните два часа през летния сезон, като се оборудват подходящи пейки и навеси за занимания на открито.

ДИМИТЪР БОГАЛОВ
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН
МЕХАНИЗЪМ И ОСНОВНИ ПРАВА